

[Enggaard.]

står i risiko for at blive forskertset, fordi regeringen med sit forslag har ladet andre ting gå ind i formålet; bestanddele af den socialistiske lærebog har utvivlsomt været udgangspunktet for nogle af regeringens bestræbelser i denne sag. Vel er der ikke tale om en socialisering i den klassiske opfattelse, hvor staten overtager ejendomsretten til virksomhederne, men vi har her en ny udgave, hvor den centrale fond, Lønmodtagernes Investerings- og Udbyttefond, overtager styret, og styret i det væsentlige af nogle organisationsledere, og hvor denne magt sættes i statens sted. Den kapitalkoncentration på få hænder, som man så ofte har vendt sig imod, bliver vel nu til en hidtil uset magtstilling på nogle få organisationslederes hænder, og dette er vel hverken principielt eller reelt bedre, men snarere farligere end det, man hidtil fra den side har vendt sig imod.

Den magtstilling, som fondsledelsen med tiden vil opnå, bliver enorm. Vi ved fra bemærkningerne til forslaget, at fonden, under den forudsætning at lønstigningen i mellemtiden er 9 pct. om året, og under bestemte forudsætninger om aktiernes afkast i den mellemliggende tid, vel vil runde de 100 milliarder kr. omkring 1989-90. Denne magtstilling for fonden og fondens ledelse gør det muligt at gennemføre en kapitalstyring, som vil kunne sætte tidligere tiders planer om socialisering i skygge.

Hvis man skal minde om tidligere tiders planer om at gennemføre en socialisering via styring af kapitalen til enkelte formål eller fastsættelse af forskellige vilkår for tildeling af kapitalen, f. eks. som lån, kan man jo minde om det, som socialdemokratiet beskrev i sit programskrift i 1945, Fremtidens Danmark; det er vel i virkeligheden reelt de samme muligheder, som man nu tilstræber at komme frem til igennem etablering af fonden med en meget stærk indflydelse til fondens ledelse.

Hvis man skal se på spørgsmålet om fondens muligheder for at beherske enkeltvirksomheder i erhvervslivet, bør man iagttagende, at selv om der i forslaget er indføjet en grænse for, hvor stor en andel af en virksomheds aktier fonden kan besidde, nemlig 50 pct., så sker overtagelsen af magten i de enkelte virksomheder reelt i mange tilfælde,

længe før 50 pct. af aktiekapitalen er nået. Ofte vil vel 30 eller 35 pct. af kapitalen være fuldt tilstrækkelig til, at man behersker virksomheden. På samme måde gælder det vel, at i alle de selskaber, hvor aktier er i almindelig fri handel, vil dette, at fonden nærmer sig 50 pct., kunne suppleres med, at nogle ansatte eller organisationer for de ansatte ved forholdsvis beskedne køb af aktier i det frie marked sammen med fonden vil kunne have en helt dominerende indflydelse.

Derfor tror jeg, man må vurdere dette reelle øjemed med forslaget alvorligt. Det er vel i den forbindelse juridisk og økonomisk svært at gennemskue, om der i så fald gives fuld erstatning i grundlovens forstand. Dette væsentlige spørgsmål må der være god tid og gode muligheder for at folkettingen kan få opklaret for at have den fuldstændige vurdering af rækkevidden og den juridiske baggrund for det forslag, der foreligger. Når vi taler om ekspropriation med fuld erstatning i grundlovens forstand, er der jo normalt tale om, at almenvellet kræver det. Men efter vor mening kan man her i høj grad sætte et spørgsmålstejn ved, om almenvellet i den forstand, som vi hidtil har opfattet det, kræver, at man igennem en sådan fondsdannelse reelt tiltager sig en dominerende magtstilling i en stor del af erhvervslivet.

Hvis man er i tvivl om den socialistiske hensigt med dette forslag, behøver man vel egentlig kun at lægge øre til, hvad f. eks. finansministeren og hr. Ømann, formanden for socialistisk folkeparti, har udtalt om det. Ifølge et referat i Fyens Tidende for den 6. februar i år, et referat, som gik på et møde, holdt i Odense i Arbejdernes Fællesorganisation og med repræsentanter for socialdemokratiet, socialistisk folkeparti og det kommunistiske parti som indledere, har finansministeren sagt: vi vil gå til angreb på den private ejendomsret, vi vil en omvæltning i dansk økonomisk liv, og ifølge det samme referat udtalte hr. Ømann: her er der virkelig tale om revolution, her betrædes jord, som ingen hvid mand før har betrådt.

Ja, sådan lyder talen, når man er i vensners lag, og derfor skal man vel, når sådant har været sagt så klart, som tilfældet her tydeligvis har været, tro talerne på deres ord.